

**Akademie múzických umění v Praze
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA**

Taneční umění
Nonverbální divadlo

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Divodvůr 2021 a divadlo T.E.J.P.

Andrea Tomsová

Vedoucí práce: doc. MgA. Adam Halaš, Phd.

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, červen 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
MUSIC AND DANCE FACULTY**

Dance art
Nonverbal Theatre

BACHELOR'S THESIS

Divodvůr 2021 and T.E.J.P. theatre

Andrea Tomsová

Thesis supervisor: doc. MgA. Adam Halaš, Phd.

Awarded academic title: BcA.

Prague, June 2023

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/magisterskou/disertační práci s názvem

Divodvůr 2021 a divadlo T.E.J.P.

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne .....

.....

Podpis autora

Poděkování

Děkuji doc. MgA. Adamu Halašovi, PhD. za vedení práce, cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost. Dále děkuji Jakobovi Škrdlovi, Jiřímu Jurášovi a Anně Korbě Vanacké za poskytnutí rozhovorů.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá vznikem a historií jihlavského nezávislého divadla T.E.J.P., osobnostmi, které se podílely na jeho založení, a postupem práce při tvorbě představení v rámci čtrnáctidenního letního divadelního projektu s názvem Divodvůr, který organizovalo právě divadlo T.E.J.P.

Převážnou část faktografických údajů o divadle T.E.J.P. jsem získala z osobních rozhovorů se zakladateli. Proces tvorby reflektuji skrze osobní zkušenost z pozice asistentky pohybové složky, kterou jsem během projektu zastávala. V práci se zaměřuji na jednotlivé divadelní složky, popisuji inspirační zdroje a různé přístupy, které vedly ke vzniku jednotlivých scén a následně i finálního tvaru. Všechny zmíněné aspekty tvorby pozoruji ve vztahu k dětskému a dospívajícímu amatérskému performerovi.

Abstract

The bachelor's thesis deals with the origin and history of the independent T.E.J.P. theatre based in Jihlava, the personalities who participated in its foundation and the work process during the creation of a performance within the framework of a fourteen-day summer theatre project called Divodvůr, which was organized by the T.E.J.P. theatre.

Most of the information about the T.E.J.P. theatre I obtained from personal interviews with the founders. I reflect on the process of creation through my personal experience as a movement assistant during the project. In this thesis I focus on the individual theatrical components, describing sources of inspiration and the different approaches that led to the creation of each scene and subsequently the final form. I observe all of the aforementioned aspects of the work in relation to the child and teenage amateur performer.

Obsah

Úvod.....	1
1 Divadlo T.E.J.P.....	2
1.1 Spoluzakládající osobnosti.....	2
1.2 Jakub Škrdla	2
1.2.1 Rok na HAMU	2
1.3 Počátky divadla T.E.J.P.	3
2 Vznik divadla T.E.J.P.....	5
2.1 Saltimango aneb Romance pro maringotku a hrnec.....	5
2.2 Mystérium svět.....	5
2.3 On air	6
2.4 Spolupráce s divadlem DIOD	6
2.5 Letní divadelní projekty	6
3 Divadlo na Staré plovárně	8
3.1 Nebe, peklo, ráj (2016).....	9
3.2 Ze světa cirkusu (2017).....	9
3.3 Teče voda proti vodě (2018)	9
3.4 Pod tou skálou, aneb stan sem, stan tam (2019).....	9
3.5 Tajný život stromů (Vanov - 2020)	9
3.6 Divodvůr (Vanov – 2021)	10
3.7 Míla (2022).....	10
4 Divodvůr (2021)	11
4.1 Autorský a realizační tým	11
4.2 Zahájení	Chyba! Záložka není definována.
4.3 Výběr tématu	12
4.4 Kolektivní práce jako základ inscenace	13
4.5 Čerpání inspirace z daného místa	13
4.6 Průvodce	16
4.7 Výtvarná složka	16
4.8 Práce s objektem	17

4.9	Komika	18
4.10	Hudební složka	19
	Závěr	21
	Seznam použitých zdrojů	22

Úvod

Bakalářská práce se zabývá vznikem a historií jihlavského nezávislého divadla T.E.J.P., osobnostmi, které se podílely na jeho založení, a postupem práce při tvorbě představení v rámci čtrnáctidenního letního divadelního projektu s názvem Divodvůr, který organizovalo právě divadlo T.E.J.P.

Převážnou část faktografických údajů o divadle T.E.J.P. jsem získala z osobních rozhovorů se zakladateli. Proces tvorby reflektuji skrze osobní zkušenost z pozice asistentky pohybové složky, kterou jsem během projektu zastávala. V práci se zaměřuji na jednotlivé divadelní složky, popisuji inspirační zdroje a různé přístupy, které vedly ke vzniku jednotlivých scén a následně i finálního tvaru.

Účast na tomto projektu považuji za velmi přínosnou zkušenost pro mé budoucí umělecké a pedagogické působení v oblasti divadelního umění. Poskytla mi možnost nahlédnout do procesu tvorby site-specific představení, jehož hlavními aktéry jsou děti a dospívající. Tyto aspekty tvorby reflektuji i z důvodu mého zájmu o pedagogickou činnost v rámci uměleckých oborů, které společně s dalšími obory vede k plnohodnotnému rozvoji osobnosti člověka.

1 Divadlo T.E.J.P.

Teatro Ekvilibrisko Jokulatoro Presto jsou slova, která stojí za názvem jihlavského nezávislého divadla T.E.J.P., které založili v roce 2001 absolventi brněnské JAMU Jakub Škrdla a Barbora Jandová. Divadlo T.E.J.P. se věnuje zejména autorské tvorbě a projektovému divadlu. Užívá divadelních principů neverbálního divadla, a to v celé jeho šíři. Čerpá jak z divadla pohybového, klaunerie, tak i z cirkusových a novocirkusových disciplín. Na svém kontě má již několik site-specific projektů.¹

1.1 Zakládající osobnosti

O zrod divadla T.E.J.P. se zasadilo hned několik osobností české divadelní scény, které jsou napojeny na různé kulturní instituce. Jednou z nich je Barbora Jandová. Současná dramaturgyně Horáckého divadla v Jihlavě vystudovala v roce 1997 obor dramaturgie na Janáčkově akademii múzických umění v Brně a od roku 2018 dosud působí na Ateliéru režie a dramaturgie JAMU jako odborná asistentka.

Dalším ze spoluzakladatelů je Jiří Juráš, režisér, herec, dramaturg, performer a principál V.O.S.A. Theatre, které založil spolu s Jakubem Vedralem v roce 2007.² Po dobu šesti let byl stálým členem Divadla Continuo, působil také v produkční společnosti Art Prometheus Jakuba Vedrala. Věnuje se zejména alternativním formám divadla a pouličnímu divadlu.

Od samého začátku je hlavním hybatelem divadla T.E.J.P. Jakub Škrdla.

1.2 Jakub Škrdla

Jakub Škrdla v současnosti působí jako herec v Horáckém divadle v Jihlavě. Studoval na katedře činoherního divadla Janáčkovy akademie múzických umění pod vedením Josefa Karlíka a Jany Hlaváčkové, kde v roce 1996 úspěšně absolvoval. Během čtvrtého ročníku měl možnost shlédnout *Etudy Ctibora Turby* v brněnském HaDivadle. „*Já jsem ten pořad viděl a byl velmi půvabnej. Byl velmi originální, velmi využíval filmovou techniku, projekční plátno, pantomimu, byly tam prezentace s Halkou Třešňákovou, který byly pohybový a mě to strašně nadchlo.*“³

1.2.1 Rok na HAMU

Okouzlen tvorbou Ctibora Turby a jeho studentů se po absolvování čtyřletého studia činoherního herectví rozhodl podat přihlášku na katedru Nonverbálního a Komedialního

---

¹ SIKORA, Roman. Divadlo T.E.J.P. předvede v Praze, co zjistil Armstrong na Měsíci. *Deník Referendum* [online]. 2010, 10.3.2010 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/5905-divadlo-tejp-predvede-v-praze-co-zjistil-armstrong-na-mesici>

² O nás. V.O.S.A. Theatre [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: <https://vosatheatre.cz/o-nas/>

³ Z osobního rozhovoru s Jakubem Škrdlou, [audionahrávka], v archivu autorky, 10.6.2023

divadla pražské AMU, kam ale bohužel nebyl po přijímacím řízení přijat. Nastoupil proto do přípravného ročníku a pod vedením Ctibora Turby na katedře Nonverbálního a komediálního divadla po dobu jednoho roku působil. Jakub Škrdla měl příležitost být u důležitého milníku, kterým bezpochyby bylo otevření divadla Alfréd ve dvoře v roce 1997. Ve stejném roce také účinkoval v inscenaci *Příběh vojáka*, který režíroval Ctibor Turba, a se kterým se studenti HAMU vypravili na čtrnáct dní do japonského města Toyama. Zde se spojila divadelní složka s hudebním nastudováním a odehrány byly čtyři reprízy. Během tohoto pobytu měl Jakub Škrdla také možnost seznámit se s japonským divadlem Nó. V průběhu jednoho roku se zúčastnil mnoha projektů, které často vznikaly ve spolupráci s jinými školami. Vzpomenout můžeme např. spolupráci s Filmovou a televizní fakultou AMU v Praze nebo s Filmovou Akademií Miroslava Ondříčka v Písku.

Rozdíl mezi velmi systematickým a spíše tradičním studiem na JAMU a projektovou tvorbou katedry Nonverbálního a komediálního divadla HAMU byl ovšem pro Jakuba překvapením. „*Já ale po divadelní stránce musím říct, že mě to hodně překvapilo, protože tady po tom vlastně velmi úporném období práce na tom projektu, velmi úporném období vytváření toho obrazu, se to najednou rozplynulo ta energie do takové delty Nilu a čekalo se na ten další projekt.*“⁴

Během studia na HAMU nazkoušel dvě inscenace jako host. Jednu v Mladé Boleslavi a druhou v Kladně. Poté se společně se svou ženou dramaturgyní Barborou Jandovou vydali do Horáckého divadla v Jihlavě, kde oba pracovali tři sezóny (1997–2000). V roce 2000 přijali nabídku Zbyňka Srby působit v Národním divadle Brno, zde ale strávili pouze jednu sezónu.

1.3 Počátky divadla T.E.J.P.

Po odchodu z Národního divadla Brno se Jakub a Barbora zaměřili na tvorbu vlastních autorských projektů. V rámci těchto projektů pracovali jak s divadelními technikami, se kterými se v běžném repertoárovém divadle tak často nesetkáme (např. techniky cirkusové, step nebo akrobacie), tak i se specifickým stylem vyprávění pantomimy a nonverbálního divadla. V roce 2000 začali spolupracovat s Jiřím Jurášem a Dagmar Brtnickou. Společně s ní také pomohli budovat nezávislé amatérské divadlo De Facto Mimo, které vzniklo v roce 2000 v Jihlavě, kde dosud působí.⁵

V roce 2000, kdy v České republice probíhal mimo jiné projekt Praha evropské město kultury, se Jakub Škrdla společně s Jiřím Jurášem rozhodli půjčit si na léto šapitó. S dotazem se obrátili na důležitou postavou z historie divadla T.E.J.P., kterou je Petr Píša. Umělecký

---

⁴ Z osobního rozhovoru s Jakubem Škrdlou, [audionahrávka], v archivu autorky, 10.6.2023

⁵ BRTNICKÁ, Dagmar. De Facto Mimo (z historie souboru). *Databáze českého amatérského divadla*[online]. b.r. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=7374>

kovář, divadelní herec, zpěvák, dirigent, zakladatel hudebního tělesa Tutti a swingového orchestru Zatreband⁶, který je již několik desítek let významnou personou kulturního dění na Vysočině. Ten odkázal Škrdlu s Jurášem na Divadlo bratří Formanů. Na Lodi Tajemství Divadla bratří Formanů v té době Píša svařoval zábradlí, a tak neváhal a Škrdlu vzal s sebou. Petr Forman je dále navedl k divadlu v Jihočeském kraji, které sídlí na statku v Malovicích u Netolic – Divadlo Continuo. To odkoupilo téhož roku šapitó od Cirkusu Berousek.

„... a Pavel Štourač říká: „No hele, to je asi složitý půjčit to šapitó, když jsme ho koupili proto, abysme ho provozovali a nějak s ním jezdili, ale pojďte s náma, vyzkoušíme, uděláme letní divadelní projekt. Tak to vlastně celá ta anabáze vznikla.“⁷

Pavel Štourač je uměleckým šéfem nezávislého profesionálního Divadla Continuo, které založil se svými spolužáky z Akademie múzických umění v Praze. Od roku 1995 Continuo sídlí v Malovicích u Netolic na statku zvaném Švestkový dvůr.⁸ *„Během třicetileté existence vytvořilo Divadlo Continuo přes padesát inscenací a site-specific projektů. V práci souboru je zřejmá vývojová cesta od loutkových začátků, přes inspiraci pouličním a cirkusovým uměním, až po současný svébytný divadelní jazyk, spojující fyzické herectví s výraznou výtvarnou stylizací a nezaměnitelnou poetikou, kterou divadelní kritika nazývá „novou středoevropskou snovou obrazivostí“.⁹*

Od roku 1997 Divadlo Continuo pořádá mezinárodní divadelní festival nazvaný *Kratochvílení*. Jedná se o letní plenérový projekt, který využívá prostoru zámku Kratochvíle. Čtvrtého ročníku tohoto festivalu se zúčastnili i Jakub Škrdla a Jiří Juráš. Zkušenost, kterou si z projektu odnesli, můžeme považovat za původ vzniku tradice letních divadelních projektů pořádaných divadlem T.E.J.P. Jakub Škrdla a Barbora Jandová tak po odchodu z Národního divadla Brno působili na Švestkovém dvoře Divadla Continuo po dobu roku a půl. Aktivně pracovali jak na starších projektech, jako je např. již zmíněné *Kratochvílení*, tak i na mezinárodním cirkusovém projektu *La Stodola*.¹⁰

---

⁶ Příspěvatelé Wikipedie, *Petr Píša* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2023, Datum poslední revize 6. 03. 2023, 20:07 UTC, [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Petr_P%C3%AD%C5%A1a&oldid=22522061

⁷ Z osobního rozhovoru s Jakubem Škrdlou, [audionahrávka], v archivu autorky, 10.6.2023

⁸ O divadle. *Continuo Theatre* [online]. b.r. [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: https://www.continuo.cz/o_divadle/

⁹ Tamtéž.

¹⁰ On Air. *Databáze tance* [online]. Taneční aktuality [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.databazetance.cz/on-air-1613/>

2 Vznik divadla T.E.J.P.

Roku 2001 opustil Jakub Škrdla se svou ženou Barborou Jandovou Divadlo Continuo a odstěhovali se do Jihlavy. V Horáckém divadle Jihlava Jakub hostoval a v roce 2005 přijal nabídku nastoupit do stálého angažmá, ve kterém je dodnes. V roce 2001 založili divadlo T.E.J.P., které zpočátku působilo v prostoru již zmíněného divadla De Facto Mimo v Brněnské ulici v Jihlavě. Divadlo T.E.J.P. začalo tvořit projekty různého zaměření. Jednalo se například o různé eventové programy, site-specific projekty nebo o programy charakteru pouličního divadla. Od svého založení spolupracovalo s umělci jako je Petr Píša, Jiří Juráš, Jakub Vedral a jeho společností Art Prometheus a mnoha dalšími.

2.1 Saltimbango aneb Romance pro maringotku a hrnec

Prvním velkým počinem divadla T.E.J.P. byl projekt *Saltimbango aneb Romance pro maringotku a hrnec*, realizovaný v roce 2003 v rámci Jihlavského havířského průvodu. Inspirací byl dochovaný historický záznam z jihlavské kroniky o kejklíři, který v roce 1585 sjel po laně z věže kostela sv. Jakuba až ke kašně Amfitrité. S sebou měl údajně vézt i malého chlapce, se kterým dělal různé akrobatické prvky, jako např. přemety.¹¹ Jakub Škrdla zmiňovaný historický okamžik zrekonstruoval prostřednictvím loutky v životní velikosti připevněné kole, kterou vyrobil loutkář a řezbář Antonín Maloň. V návaznosti na tento malý festival následně vzniklo v Jihlavě mnoho dalších festivalů podobného typu, které byly podpořeny statutárním městem Jihlava. Jedním z nich byl také festival *Maringotka* v roce 2011, jehož pořadatelem bylo zejména divadlo De Facto Mimo, nicméně právě dvojice Škrdla-Jandová se přímo zapříčinila o jeho vznik. Na tomto festivalu se jihlavským divákům představily další divadelní soubory s různorodými představeními.

2.2 Mystérium svět

Při vytváření představení *Mystérium svět* se Škrdla inspiroval výrokem, který pronesl Neil Armstrong při spatření Země z povrchu Měsíce a to, že se Měsíc podobá cirkusové manéži. Od původního konceptu loutkového představení se tvůrci divadla T.E.J.P. vzdálili a z *Mystérium svět* se stala „*one man show Jakuba Škrdly*“.¹² Toto představení bylo poprvé uvedeno v roce 2005 a hraje se doposud. „*V příběhu samotném se prostřídalo mnoho postav, dílčích témat, míst děje i paralelních dějů, aby to všechno nakonec spělo, opět v souladu s tradicí mystických příběhů, k jasnému poučení. Z této komplikované fabule vyplývají i herecké prostředky, pro příklad práce s hlasem k odlišení jednotlivých postav, odstup od role nebo*

---

¹¹ HOFFMANN, František. *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy: od počátků do roku 1848*. Vyd. 1. Ilustroval Gustav KRUM. Jihlava: EKON, 1999. ISBN 80-902743-0-7.

¹² Z osobního rozhovoru s Jakubem Škrdlou, [audionahrávka], v archivu autorky, 10.6.2023

*obracení se na diváky.*¹³ Recenze Petra Váchy vznikla po zhlédnutí představení *Mystérium svět* na pražském Vítkově, kde v roce 2007 divadlo T.E.J.P. vystoupilo jako host Divadla Continuo spolu např. s Teatr Novogo Fronta. Stejně tak se s tímto představením prezentovalo na festivalu *MIMO* v roce 2007¹⁴ nebo v roce 2010 v pražském divadle Alfréd ve dvoře.¹⁵

2.3 On air

Z bohaté produkce divadla T.E.J.P. zmíním ještě představení *On air*. Představení performerky a akrobatky Elišky Brtnické vzniklo v roce 2008 jako její absolventská práce na katedře Nonverbálního a Komedijního divadla. *On air* využívalo principů závěsné akrobacie a klaunerie a Jakub Škrdla byl k této inscenaci přizván jako druhý performer. S tímto představením se pod záštitou produkční společnosti Art Prometheus vydali i na světovou výstavu EXPO 2010 do Šanghaje.¹⁶

2.4 Spolupráce s divadlem DIOD

V roce 2011 vzniklo v Jihlavě divadlo DIOD zaměřené na multižánrové produkce. Dramaturgie DIODu se skládá z pohybového divadla, činohry, hudebních koncertů, z přednášek nebo filmových projekcí. DIOD v současné době poskytuje prostor pro realizaci projektů jihlavskému divadlu De Facto Mimo nebo Základní umělecké škole Jihlava.¹⁷ V roce 2012 v koprodukcii s divadlem T.E.J.P. vytvořil DIOD představení *ZEPPO*, kde se režie ujal Jakub Škrdla. Tak začala dlouholetá spolupráce divadla T.E.J.P. a DIODu. DIOD zajišťuje technickou podporu při veškerých projektech divadla T.E.J.P., zejména pak u *Divadla na Staré plovárně*.

2.5 Letní divadelní projekty

Po deseti letech existence divadla T.E.J.P. se jeho zakladatelé rozhodli uskutečnit projekt, který by na jednom místě propojil profesionály s lidmi, kteří o divadlo jeví zájem v rovině amatérské. V roce 2011 se tak uskutečnila první letní divadelní dílna divadla T.E.J.P. v Loučkách u Vílance na Jihlavsku s názvem *SENoBRANÍ*. Pro představení charakteru site-specific využil inscenační tým prostor opuštěného statku, a zdánlivě nedivadelní prostor tak

---

¹³ VÁCHA, Petr. T.E.J.P. a Continuo aneb *Mystérium cirkusu*. *NEKULTURA.CZ* [online]. 2007 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <http://www.nekultura.cz/divadlo-recenze/t-e-j-p-a-continuo-aneb-mysterium-cirkusu.html>

¹⁴ Také druhý ročník festivalu Mimo 2007 bude plný divadla. *Havlickobrodsky.denik.cz* [online]. 2007 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: https://havlickobrodsky.denik.cz/kultura_region/20070829_hb_druhy_rocnik.html

¹⁵ SIKORA, Roman. Divadlo T.E.J.P. předvede v Praze, co zjistil Armstrong na Měsíci. *Deník Referendum* [online]. 2010, 10.3.2010 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/5905-divadlo-tejp-predvede-v-praze-co-zjistil-armstrong-na-mesici>

¹⁶ Z osobního rozhovoru s Jakubem Škrdlou, [audionahrávka], v archivu autorky, 10.6.2023

¹⁷ DIOD: O nás. *Diod.cz* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://diod.cz/o-nas/>

před zraky diváků ožil. Setkání divadla s mnohdy velice nedivadelními obory, které do projektu přinesli účastníci, vytvořilo zajímavé kreativní prostředí, ve kterém se všechny tyto světy navzájem doplňovaly a dávaly tak vzniknout nekonvenčnímu pojetí prostoru, času, divadelních technik a vyjadřovacích prostředků, ale i divadla jako takového. Není proto divu, že tento projekt divadlo T.E.J.P. zopakovalo i v následujícím roce, opět na statku ve Vílanci. Představení ročníku 2012 neslo název *Už mě koně vyvádějí*. Po roce 2012 dochází k odmlce letních divadelních dílen, nicméně divadlo T.E.J.P. působí dále, cestuje, hraje svá představení a účastní se mnoha projektů.

3 Divadlo na Staré plovárně

„...no a v roce 2016 jsme udělali odvážně takovej pilot těch letních divadelních projektů na Staré plovárně. Od roku 2016, nebýt covidu, tak jsme to vydrželi dodnes.“¹⁸

Rok 2016 přinesl do Jihlavy nový formát kulturní akce. Letní čtrnáctidenní divadelní dílnu, která na svém konci vyústí v představení. To se během následujících dní třikrát až pětkrát reprízuje a následně zanikne. Jak pravil Jakub, ročník 2016 byl pilotním ročníkem, který ale započal řetězec každoročně se opakující akce, na kterou se může přihlásit kdokoli, kdo jeví zájem o spolupráci s různými, známými i neznámými, lidmi na společném projektu. Po dobu čtrnácti dní se pozornost této rozmanité skupiny koncentruje na jedno téma, a to dává za vznik intenzivnímu pracovnímu prostředí. Nutno dodat, že příslušné téma je sice dohodnuto předem, ale scénář, zpracování a výsledná forma vzniká až na místě. Každý ročník má svého režiséra nebo skupinu režisérů, nicméně jejich náplní práce je zejména vytvářet cvičení a návodné otázky vedoucí účastníky k autorské tvorbě a případně rozhodnout, co bude jak použito, dojde-li ve skupině k neshodě. Na tom, jak vypadá představení, se tedy autorsky podílejí všichni.

Divadlo jako pojem má velké množství definic a interpretací. Existence mnoha divadelních směrů, proudů a forem znemožňuje objektivně odpovědět na otázku, co je divadlo. Nám pro pochopení konceptu *Divadla na Staré plovárně* nejlépe poslouží následující citace z knihy Paula Pörtnera *Experimentální divadlo*.

„V tomto nejširším smyslu se divadlo pokládá za centrum živého umění, za oblast spontánnosti, za universum obrazivosti, za místo lidského sebepoznání a volného uplatnění lidských možností. Tyto obrysy utvářejí horizont „totálního divadla“, na němž se podílejí básníci, hudebníci, malíři, sochaři, architekti, herci, tanečníci a režiséři jako na díle kolektivním, jako na umělecké syntéze jednotlivých umění, jako na živém umění ze všech nejvyšším.“¹⁹

Od roku 2016 se projekt *Divadlo na Staré plovárně* uskutečnil již pětkrát. Kvůli pandemii covidu-19 byl řetězec přerušen, a to v letech 2020 a 2021. V těchto dvou letech se projekt přesunul a za přísných hygienických podmínek se v menším formátu odehrál na soukromém statku Jiřího Juráše v obci Vanov na Vysočině. V roce 2022 se divadlo T.E.J.P. vrátilo na jihlavskou Starou plovárnu a i letos, tedy v roce 2023, bude na tradici *Divadla na Staré plovárně* navazovat.

Informace o projektech byly získány z rozhovoru autorky s Jakubem Škrdlou a z rozhovoru pořázeného k dokumentárnímu filmu *Plovka* Jana Fuchse a Vojtěcha Šouly s Barborou Jandovou.

---

¹⁸ Z osobního rozhovoru s Jakubem Škrdlou, [audionahrávka], v archivu autorky, 10.6.2023

¹⁹ PÖRTNER, Paul. Předmluva. In: PÖRTNER, Paul. *Experimentální divadlo*. Praha: Orbis, 1965, s. 7. ISBN 11-019-65.

3.1 Nebe, peklo, ráj (2016)

První ročník *Divadla na Staré plovárně* byl podle slov Barbory Jandové „husarským kouskem“, zejména protože tvůrčí tým netušil, kdo se přihlásí a jací lidé se na projektu sejdou. Původní myšlenkou, která by určila směřování tvorby, bylo inspirovat se sbírkou českých a moravských písní Františka Sušila. Tato myšlenka se ale u zúčastněných nesešla s kladným ohlasem. Celé představení, včetně tématu a konceptu, tedy vzniklo přímo na Staré plovárně a na jeho podobě se podíleli všichni. *Nebe, peklo, ráj* pojednávalo o člověku, který se chce vymanit z pracovního a životního stereotypu byznysmena.

3.2 Ze světa cirkusu (2017)

V roce 2017 slavila jihlavská zoologická zahrada 60 let od svého založení a k tomuto výročí mělo v rámci *Divadla na Staré plovárně* vzniknout představení, které by o historickém okamžiku města Jihlavy pojednávalo. Tato idea se ovšem pod vlivem různých okolností neuskutečnila. Původní koncept inscenace o cirkusem zapomenutém lvovi, kterého se ujal jihlavský rodák a dal tak vzniknout zoo, ale autorský tým neopustil. Režie se ujal již zmíněný Petr Píša a ze *Ze světa cirkusu* se stala inscenace o cirkusem zapomenutém cirkusákovi, kterého ztvárnil Jakub Škrdla.

3.3 Teče voda proti vodě (2018)

Vzhledem k významným rokům české historie, které končily na číslo osm, bylo pro Škrdla téma jasné. Dějinné mezníky byly v představení *Teče voda proti vodě* vzpomenuy skrze průvodkyni a vypravěčku příběhu, kterou ztvárnila ochotnická herečka Eva Čurdová. Divadlo T.E.J.P. pro tento ročník postavilo plošinu na hladině vody, kde se vše odehrávalo.

3.4 Pod tou skálou, aneb stan sem, stan tam (2019)

Po zkušenosti z ročníku 2018, kdy se hlavními aktéry kromě Evy Čurdové stali především dospívající, přišel Petr Píša s návrhem, aby tématem pro rok 2019 byl letní pionýrský tábor. Píša se ujal režie, dospívající, kteří se již plovárny v minulosti zúčastnili, přivedli své kamarády a vrstevníky a vzniklo velmi vtipné a komické představení, při kterém si divák jakékoli generace mohl zavzpomínat na své příhody a zážitky z letních táborů.

3.5 Tajný život stromů (Vanov - 2020)

Představení *Tajný život stromů* bylo volně inspirováno stejnojmennou knihou s podtitulem „Co cítí a jak komunikují“ od Petera Wohllebena, německého lesníka a spisovatele, který se ve své tvorbě zaměřuje na ekologická témata. Režie se ujal tehdejší umělecký šéf Horáckého divadla Jihlava, divadelní režisér a scénograf Michal Skočovský.

Hlavními motivy knihy, a následně i představení, bylo silné propojení mezi stromy, to, jak mezi sebou komunikují, starají se o sebe navzájem a také fakt, že mají paměť. Tento námět vznikl původně pro *Divadlo na Staré plovárně*, z důvodu pandemie covid-19 musel být tento ročník ale uskutečněn v menším rozsahu a za velmi přísných hygienických opatření byl přesunut jinam. Odehrál se tak na statku Jiřího Juráše v obci Vanov na Vysočině.

3.6 Divodvůr (Vanov – 2021)

Na Jurášův statek se ze stejného důvodu přemístil i projekt roku 2021. Tento ročník je předmětem druhé části práce.

3.7 Míla (2022)

Cenu města Jihlavy v kategorii Kulturní počin roku 2022 získalo představení *Míla*. V tomto roce uplynulo 100 let od narození malířky Bohumily Doležalové, která je silně spojována s Vysočinou. O divadelní ztvárnění jejího života bylo divadlo T.E.J.P. požádáno městem Telč, ve kterém Doležalová žila. Výraznou složkou se stala zejména výtvarná dílna, které se podařilo velmi dobře zhmotnit její tvorbu. Představení tvořily obrazy ze života Doležalové a pro inspiraci autorům sloužily deníky jejího muže Jiřího Mareše.

4 Divodvůr (2021)

Představení *Divodvůr* se uskutečnilo v návaznosti na tradici letních divadelních projektů divadla T.E.J.P. Je v pořadí osmým projektem tohoto typu. Tento rok se opět ocitáme na statku režiséra Jiřího Juráše v obci Vanov na Vysočině. O procesu tvorby a následném tvaru jsem si vedla deníkový záznam, ze kterého v této části práce čerpám.

4.1 Autorský a realizační tým

Projekty tohoto typu jsou velice náročné jak po stránce umělecké, tak po té organizační. V roce 2021 se dvoutýdenní dílny zúčastnilo cca 35 lidí, kteří se přímo či nepřímo podíleli na vzniku výsledného tvaru. Režie se ujali Jiří Juráš a Jakub Škrdla. Škrdla společně s Johanou Jurášovou, absolventkou divadelní vědy na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, přinesl námět pro osmý ročník letních divadelních projektů. Johana Jurášová během tvorby zastala pozici dramaturgyně. Pohybovou spolupráci zde, stejně jako v roce předchozím, zaštiťovala jihlavská taneční škola Nart Dance School, kterou roku 2016 založily Anna Korba Vanacká a Barbora Schreková. Korba Vanacká v roce 2016 úspěšně dokončila bakalářské studium na katedře Nonverbálního divadla HAMU a v současnosti působí jako choreografka a produkční v Horáckém divadle v Jihlavě. Její kolegyně Barbora Schreková, absolventka magisterského studia fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze, se od roku 2011 věnuje přípravě tanečníků akrobatického rokenrolu v mnoha věkových kategoriích.²⁰ Nedílnou součástí divadelního umění je i light design. O ten se postaral light designér a divadelník Vjačeslav Nečunajev, který působí jako osvětlovač v Jihočeském divadle. Hudební stránku inscenace si vzali na starost Jan Fuchs, Mikuláš Čermák a Šimon Škrdla, kteří se projektů divadla T.E.J.P. účastnili již po několikáté. Site-specific projekty jsou velice náročné i z důvodu nedostatečného technického zázemí. Klíčovou pro vznik těchto projektů je spolupráce s divadlem DIOD, které již několik let poskytuje divadlu T.E.J.P. vybavení a technickou podporu.

4.2 První den

Je neděle 25. července. Realizační tým, v jehož čele stojí Johana Jurášová, její otec Jiří Juráš a Jakub Škrdla, přijíždí na statek. Já jedu v autě s jednou z hlavních trenérek a majitelek klubu Nart Dance School Barborou Schrekovou, v těsném závěsu za námi jede Anna Korba Vanacká, druhá majitelka klubu. Statek již dobře znám z předchozího ročníku, na němž jsem se podílela jako účinkující. Přeci jen je tu pro mě ale letos něco nového. Mé postavení. Tento rok jsem dala přednost před účinkováním možnosti podílet se na vznikajícím divadelním tvaru

---

²⁰ Trenérský tým. *Taneční škola NART DANCE SCHOOL* [online]. © 2017-2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: <https://www.nartdanceschool.cz/trenersky-tym/>

autorsky jako asistentka pohybové složky, kterou zde druhým rokem zaštiťuje již zmíněný taneční klub Nart Dance School. Pokud bude v nějaké scéně možnost stát se přímým aktérem, bránit se samozřejmě nebudu, mým cílem je ale pozorovat práci divadelních profesionálů s mnoha lety zkušeností, kterými Jakub Škrdla a Jiří Juráš bezpochyby jsou, a nahlédnout do světa tvorby divadelního představení s dětskými a dospívajícími amatérskými performery. Ti mají pokyn dorazit až kolem čtvrté hodiny odpoledne, tedy dvě hodiny po realizačním týmu. Než přijede slovy Juráše „zlatá mládež“, domlouváme spíše technické a organizační záležitosti jako kde kdo bude spát, v kolik hodin bude snídane, oběd, večeře, jaká místa ke zkoušení nám statek nabízí atp. Pak už si pouze sdělíme novinky uplynulého roku a první z našich svěřenců klepe na dveře. Navedeme ho, kam si má dát věci a přijíždí další. V šest hodin večer se zdá, že jsme kompletní, a tudíž můžeme letošní projekt zahájit. Seznamujeme všechny s organizačními podmínkami, Juráš dětem nadšeně oznamuje, že letos sestavil venkovní sprchu, děti jeho nadšení moc nesdílejí. Možná proto, že předpověď počasí hlásí na příští dva týdny osm až šestnáct stupňů. Po objasnění technických náležitostí života na statku se rozhodujeme, že si s dětmi zahrajeme pár základních seznamovacích her. Dozvídáme se, že skupina účastníků je velmi rozmanitá. Najdeme mezi nimi jednotlivce se zájmem o tanec, hudbu, cirkus, výtvarné umění i klasické divadlo. To se nám bude velice hodit. Po večeři mají děti volnou zábavu, rozdělávají táborák a k němu berou kytary. My se s inscenačním týmem ubíráme do stodoly, což je opravdová bývalá stodola, která nám po dobu projektu bude sloužit jako úkryt před deštěm. Je zde připravené posezení a pípa, ze které teče pivo a limonáda. Na další dva týdny se tento prostor, jemuž říkáme hospoda, stává místem pravidelných večerních a nočních porad. Usedáme za stůl, všichni napjatí, jakému tématu budeme příštích čtrnáct dní nepřetržitě věnovat naši pozornost. S návrhem tématu jsme byli jakožto inscenační tým seznámeni samozřejmě s předstihem. Nicméně nikdo z nás do poslední chvíle nevěděl, zda je stále platné a pokud ano, tak kam pokročilo.

4.3 Výběr tématu

„A to teda díky Johaně a tomuhle, jednak si ode mě nechali povyprávět všechno, co vím a zprostředkoval jsem tady setkání s kovářem, dlouhý, který jim vyprávěl a oni si to nahrávali. {...} A Johana se Škrdlou přišli s tím, že teda to zkusme hrát, a tady skutečně byli nějakí dva bratři a bylo to nějaký podivný.“²¹

Na statku, kde nyní již přes deset let žije Jiří Juráš, dříve bydleli dva bratři, Josef a Jan Tesařovi. Bratři, kteří na statku vyrostli a celý život na něm žili, vedli zvláštní a podivný život. Starší bratr Josef měl tuberkulózu, tudíž nikdy nikde nepracoval, mladší Jan pracoval v nedaleké Telči. Bratři žili na statku sami, nikdy se neoženili, ani neměli žádné potomky. Neustále vyvíjený tlak, aby vstoupili do JZD, měl za následek jejich uzavření se vůči okolnímu

---

²¹ Z osobního rozhovoru s Jiřím Jurášem, [audionahrávka], v archivu autorky, 15.4.2023

světu. S přibývajícím věkem a zhoršujícím se duševním zdravím, přestávali být schopní se o svůj majetek řádně starat a statek postupně chátral. Obyvatelný prostor se časem začal zmenšovat, až bylo nakonec možné žít pouze v jedné místnosti – kuchyni. Z důvodu sousedských neshod a jejich nedůvěřivosti vůči okolí nikdo z vesnice za jejich života statek nenavštěvoval. Z dvou bratrů se postupně stali zatrpklí starci, pro které byl podezřelý každý, kdo se k jejich pozemkům a majetku jen přiblížil.

Tento reálný příběh, který máme doložený svědectvími sousedů bratrů Tesařových, záznamy z deníků bratrů a různými dalšími listinami, ať už jsou to rodné a úmrtní listy, vysvědčení nebo např. nákupní seznamy, nám poslouží jako inspirační zdroj pro osmý ročník letních divadelních projektů. Nutno podotknout, že nikdo z nás nemá ani v nejmenším ambici dělat dokumentární divadlo. Jak na schůzce zdůrazňuje Juráš: „Chceme hrát o takových stacích, jakým je ten můj.“

4.4 Kolektivní práce jako základ inscenace

Divadlo je tvořeno různými složkami, které ústí v konečný tvar. Během deseti přípravných dnů se konají dílny a workshopy zaměřené na jednotlivé divadelní složky. Tyto workshopy jsou vedené povětšinou profesionály z daného oboru, kteří jsou k projektu přizváni. Účastníci tak mají možnost vybrat si a rozhodnout se, na jaké složce budou pracovat. Není to ale definitivní. Pokud se jeden den rozhodnete pro práci na výtvarné stránce představení, další den můžete zkoušet hereckou část a následně být tedy interpretem. Stejně tak, pokud do projektu nastupujete jako hudebník, můžete se po většinu projektu věnovat light designu. Rozhodující je, na jaké rovině si přejete tvořit a jaký máte pro danou činnost předpoklad. Kolektivní tvorba je tedy pro projekty tohoto typu zásadní.

Během první večerní porady se shodujeme na tom, že není v našem zájmu, abychom námi vybraný a již objevený příběh účastníkům sdělovali ihned a v celém rozsahu. Jsme totiž těmito fakty zatěžkáni a pro naši společnou tvorbu je důležité mít i naprosto čistý pohled na danou problematiku. Zároveň je důležité, aby zúčastnění považovali toto téma za jim vlastní, což adolescentů platí dvojnásob. Proto plán vypadá následovně. Nejprve necháme všechny, aby sami objevovali statek. Aby měli možnost udělat si vlastní představu o tom, jak život na statku může a nemusí vypadat. Po prostoru statku se mohou pohybovat naprosto volně, mohou tedy objevit různé předměty, dokumenty, vzpomínky nebo materiály, které nesou jistou výpovědní hodnotu. Cílem je složit si vlastní obrázek nebo mozaiku o statku samotném a životě na něm.

4.5 Čerpání inspirace z daného místa

V pondělí rozdělujeme účastníky do pěti skupin. Každá z nich má svého přiděleného supervizora a začíná pátrat. Po nasbírání dostatku informací je mají využít k vytvoření kratších

etud. Ty jsou následně přede všemi prezentovány. Z výsledku jsme ohromeni. Pět skupin po vzájemné diskusi o jejich krátkých ukázkách naznávají, že se všechny setkávají ve velmi podobných tématech, které jsou často založeny na určitých kontrastech a konfliktech. Pro příklad jsem vybrala ty, kterými jsme se v tvorbě představení přímo zabývali.

MĚSTO X VENKOV
MOJE X TVOJE
PRÁCE X ODPOČINEK
SAMOTA X KOLEKTIV
SOUSEDSKÉ VZTAHY
PLYNUTÍ ČASU + V ČASE

Některá z témat nalezených účastníky jsme již objevili také, každopádně vnímání a zpracování těchto motivů dětmi a dospívajícími přináší další rovinu. My, a zejména Juráš, příběh sousedských roztržek a odstřížení se od městského a společenského života vnímáme méně romanticky. Nicméně naším cílem je, aby byl scénář výsledné inscenace vytvořen na základě náhledu a názorů dětí a dospívajících. Důležité proto je, že každá ze struktur, které jsme v pondělní dopoledne zhlédli, je zaznamenána na video. Z těchto videí pak budeme moci čerpat při výstavbě konkrétních situací a scén.

Podobným způsobem pracují i v dalším úkolu. Skupiny proměňujeme, aby měly i samy děti šanci poznat spolupráci se všemi. „Najděte místo, věc, část budovy nebo cokoli jiného, co podle vás, po shodě ve skupině, nejlépe vystihuje tento statek.“ V rámci tohoto hledání má každá skupina opět svého mentora. Já jím nejsem, a díky tomu mám možnost chodit mezi skupinami a pozorovat, jakým způsobem uvažují a jak probíhá diskuse o daném místě. Obrazy, které skupiny vybírají (každá jeden) poté zachycuje na fotografiích Jan Fuchs, absolvent Audiovizuální tvorby na brněnské JAMU, který se letních divadelních projektů účastní již po několikáté.

Obrázek 1 - foto Jan Fuchs

Například tato fotografie, respektive na ni zachycený prostor vstupních dveří statku a zápraží, se stala inspirací pro scénu číslo dva, která se odehrávala právě zde. Jednalo se spíše o tanečně stylizovanou scénu vyprávějící příběh Juráše jako „měšťáka“, který si statek koupil a chce jej vyklidit a zrekonstruovat. Na to si přizve své přátele, kterým ale manuální práce nic neříká. Zde již můžeme najít hned tři konfliktní témata: MĚSTO X VENKOV, PRÁCE X ODPOČINEK a SAMOTA X KOLEKTIV. Scéna začínala rozražením dřevěných vstupních dveří, které byly vyplněny částmi těl. Skrze ně se prodraly dvě ruce – jedna svírala papír a druhá pero. Jednalo se o obraz podpisu kupní smlouvy. Poté se dveře opět zavřely, těla zmizela a na pozemek statku vešel nový majitel, který před sebou tlačil popelnici. Za ním přiběhli jeho přátelé, jejichž motivací nebylo pracovat, chtěli se pouze bavit. V této scéně došlo ale k obratu skrze obléknutí pracovního oděvu. Tato změna oblečení vyvolala i změnu v postoji postav ke statku a práci na něm.

4.6 Průvodce

Typickým prvkem, který se vyskytuje u každého představení Divadla na Staré plovárně, a tedy i na Vanově, je průvodce. Jedná se zejména o praktický nástroj sloužící k navádění a hýbání diváky po pozemku. Zde se jím stali dva duchové starých bratrů, kteří jsou na statku stále přítomni. Přestože se jednalo spíše o technický prvek, ve výsledném představení měli velmi důležitou roli. Tyto dvě postavy daly vzniknout mnoha komickým situacím vystavěným na konfliktech mezi starým a mladým, reálným a nereálným a samozřejmě na naschválech. Staré bratry ztvárnil Jakub Škrdla s Jiřím Jurášem. Ve druhé scéně s názvem *Příchod na statek* se duchové odmítají vzdát starých věcí a zvyků. Nakonec je vše, včetně našich dvou průvodců, odvezeno v popelnici pryč.

Již po prvním dni práce víme, že díky dvěma nadpřirozeným elementům bude základní stavební jednotkou komika grotesky. Na večerní poradě dospíváme k mnoha poznatkům, nejdůležitějším z nich je ale leitmotiv celého divadelního tvaru a to „odchod jako nový začátek“. První scéna nazvaná *Vyvanutí*, která se stala prologem a uvedla diváky do námi vytvořeného světa, pojednávala právě o odchodu a konci jedné éry. Diváci stáli před branami statku a pozorovali nekonkrétní postavy v černém, jak postupně vycházejí ze statku a procházejí kolem dvou starců, kteří se dívají směrem od stavení někam do dále. Tato část byla doprovázena reprodukováným zvukem zvonu oznamujícího úmrtí, tzv. umíráčkem. Jednalo se o vizuálně výrazný a emocionální obraz.

4.7 Výtvarná složka

V úterý dopoledne pokračujeme v práci s fotografiemi vybraných míst vystihujících statek v jeho podstatě. Skupiny mají za úkol dohodnout se na názvech jejich fotek a nám se tak potvrzují témata, kterými se chceme zabývat. Odpoledne se dělíme na dvě skupiny. První začíná s Annou Korbou Vanackou pracovat na scéně číslo dva. Zbytek má ještě příležitost objevovat předměty, které na statku po bývalých majitelích zůstaly, protože Juráš neměl srdce je vyhodit. Po dalším probádání stodoly jsou nalezeny dřevěné chomouty, které se v minulosti používaly k zapřažení tažných zvířat do povozu. Takové nálezy nám poslouží nejen jako inspirační zdroj, ale také jako divadelní rekvizity. Výtvarnou složku si bere na starost tento rok zejména Jakub. Staré chomouty nám připomínají, že bez zvířecí síly se život na venkově v minulosti neobešel. Jakub proto neotálí a ihned se pouští do výroby koňských hlav z kartonu. Já si беру na starost pohybové zpracování této scény. Kromě využití předmětů jako rekvizit nám vše na statku, i samotný statek, poslouží jako scénografie.

Obrázek 2 - foto Jan Fuchs

4.8 Práce s objektem

Silným prvkem, který se promítl do mnoha scén, byla práce s objektem. Ať už se jednalo o klasičtější formu loutkové hry nebo o ožívování objektů. Mezi zapomenutými předměty, které měly v minulosti své praktické uplatnění, nacházíme např. dřevěná kola od povozu, staré sáně nebo kožené boty. Každou z těchto věcí nachází někdo jiný a ten se pod vedením někoho z režisérského týmu ujímá práce s tímto předmětem. Díky tomu nezávisle na sobě vznikají scény, které, každá svým specifickým způsobem, vdechují život neživému. Scéna s koly byla vystavěna na takovém principu, že kola se hýbala jako by byla stále součástí povozu. Každé z nich se ale rozhodlo samo za sebe. Když se jedno kolo rozbilo a nemohlo jet dál, ostatní mu pomohla postavit se zpět do formace. Dvoje sáně, jedny větší a jedny menší, sehrály obraz matky, která se snažila ochránit svoje dítě před nástrahami světa. Divadlo vytváří své vlastní fyzikální zákonitosti, na které diváci přistupují a v rámci nichž, ačkoliv jsou mnohdy v rozporu s realitou, jsou schopni obrazy číst. Samozřejmě, že všichni viděli herce, kteří vodili tyto předměty. Kouzlo divadelní reality ale zafungovalo a tyto snové obrazy na divákovu imaginaci působily v plné míře. Johana Jurášová objevila několik párů kožených bot. Některé z nich byly zachované více, některé méně. Každý pár byl jiné velikosti, dokonce se mezi nimi našel i pár menší, pravděpodobně se jednalo o dětské boty. Za pomoci starého čela postele se Johaně s její skupinou podařilo odvyprávět příběh o sousedské nevěře, která má dopad i na dítě v rodině. Boty zde nebyly samostatnými charaktery, jak tomu bylo u dvou předchozích scén,

ale vytvářely dojem, že za čelem postele opravdu leží lidé, kterým jsou vidět právě jenom chodidla. S loutkou jako takovou se v představení pracovalo také. Zde se nejednalo o nalezený předmět z minulé doby, použit byl hadrový panák v životní velikosti, který doprovází Juráše již několik let. Zde došlo k vymyšlení příběhu o opilci, který se chce oběsit. Jeho soused, také opilec, se mu v tom snaží zabránit. Této scéně se po režijní stránce ujal Škrdla. Velice náročná scéna vyžadovala více času, než nám projekt nabízel, i tak se ale dětem povedlo velmi precizně tento příběh komunikovat.

Obrázek 3 - foto Jan Fuchs

4.9 Komika

Během středy se opět rozdělujeme do skupin. Některé skupiny zůstávají stejné, jelikož již mají rozpracované scény a chtějí na nich pracovat dál, jiné děti zatím nemají scénu žádnou. Vzhledem k poznatkům z porady z předchozího dne víme, že máme velké množství nápadů a námětů, jaké obrazy by se měly v představení objevit. Část účastníků se vydává s Johanou prozkoumat nalezené boty, část vyráží s Jakubem Škrdlou a Janem Fuchsem vytvořit obraz nazývaný *Kosáci*, který se inspirovuje pracovní náplní každého dne, a Juráš se rozhoduje, že chce vystavět minimalistickou scénu o sousedském sporu. Této scéně později říkáme kůly. Za použití dřevěných kůlů se rodí komická situace o dvou sousedech, kteří je tajně přemísťují, a tím posouvají hranici svých pozemků. Komika je založena na absurditě, ve kterou zpočátku velmi realistické smýšlení a konání postav postupně přechází. V celkovém konceptu

představení, jehož jednotlivé obrazy byly spíše abstraktní a dynamické, má divák čas zaměřit svou pozornost na konání dvou postav a sledovat ve své podstatě velmi jednoduchou a pomalu se odehrávající fabuli končící oběma sousedy přimotanými provázkem k třímetrové dřevěné tyči.

S komikou gagu pracuje i scéna, která vzniká následující den, tedy ve čtvrtek. Zde jsme vycházeli z rarity Jurášova statku. Když se Juráš na statek nastěhoval a rekonstruoval ho, nechal si na toaletě do zdi nainstalovat vícero kohoutků. Háček spočívá v tom, že aby voda z některého z kohoutků tekla, musí se otočit závitem u jiného kohoutku. Skutečně funkční je pouze jeden, a na pohled není zjistitelné, který to je. Voda, která teče z náhodných míst, ačkoli by neměla, se ve spojení s leitmotivem celého tvaru stala inspirací pro scénu číslo tři. V ní se postava nového majitele chystá na statku strávit svou první noc. Když už skoro usíná, ozve se kapání vody, která protéká střechou. Ve chvíli, kdy pod proud vody pokládá kýbl, přesune se kapání na druhou stranu pokoje. Proces se takto několikrát opakuje, proud vody se zvětšuje, graduje tempo i dynamika celého obrazu, až majitel vyčerpaný neustálým přemísťováním kýblů a hrnců zakopne a skončí ve staré vaně plné vody. Motiv nové vs. staré se zde promítá opět skrze duchy, jejichž cílem je zbavit se nového obyvatele. Rozhodnou se pro vodu a skrze složitý systém trubek, kladek a kýblů ji na naši ústřední postavu pouští. Komika, kterou přinesla srážka reality s nadpřirozeným, navíc ve spojení s absurdními pokusy o řešení situace, podle odezvy diváků fungovala skvěle.

4.10 Hudební složka

Žádná z inscenací divadla T.E.J.P. se neobejde bez hudební složky. Ta se často stává nejen doprovodným aspektem představení, ale také samostatným vyjadřovacím prostředkem, který komunikuje s divákem. O podobu hudebního doprovodu se tento rok postarali sami účastníci. Byli jimi Mikuláš Čermák, Jan Fuchs a Šimon Škrdla. Hudbu vytvářeli až na místě, často se nechali inspirovat již vytvořenými scénami, v několika případech se ale hudba stala naopak inspiračním zdrojem pro vznik scén. Hudebníci nejvíce pracovali s rytmickými motivy, které vycházely z přirozené rytmiky manuální práce, bez které se život na statku neobejde. Využito bylo vše, co jsme na statku našli. Příkladem může být využití starých kokosových skořápek, za pomoci kterých jsme vytvořili zvuk napodobující klapání koňských kopyt, nebo například broušení kos, které posloužilo jako rytmický základ pro zpěv lidové písně ve scéně *Kosáci*. Použity byly i hudební nástroje jako je kytara nebo flétna. Hudebními interprety pak byli sami autoři nebo i herci.

4.11 Výsledný tvar

V průběhu pátku a soboty pracujeme na propojení již vzniklých scén. Od sobotního večera začínáme zkoušet výsledný tvar. Letní venkovní produkce skýtají problém, co se týče

světelných podmínek. Pokud se jedná o večerní představení, je nutné se zkouškami čekat na co nejvíce odpovídající podmínky. Premiéra i reprízy mají začínat v devět hodin večer, i proto se rozhodujeme změnit harmonogram dne. Ten se posouvá tak, aby byli všichni schopni pracovat až do jedné hodiny v noci. Zkoušky za tmy jsou důležité jak pro samotné účinkující, kteří mnohdy při přechodech na další scénu nevidí na cestu, tak pro Vjačeslava a výslednou podobu light designu. Pracovní podmínky nám ztěžuje počasí. Předpověď počasí hlásí na následující dny mírný déšť, což je problém zejména kvůli vypůjčené technice. Domlouváme se proto, aby v případě zesilujícího deště Jan Fuchs, který si provoz techniky bere na starost, dal pokyn pro ukončení představení. Samozřejmě doufáme, že se tento scénář neuskuteční, nicméně jak se říká, kdo je připraven, není překvapen.

V průběhu premiéry i všech repríz opravdu mírně přšelo. Ze čtyř repríz (včetně premiéry) se v plném rozsahu uskutečnily pouze tři, derniéra musela být po dvou třetinách zastavena z důvodu silné průtrže mračen. I přes nevyhovující podmínky byla divácká návštěvnost vysoká. Dokonce se domnívám, že kdyby bylo diváků o něco víc, neměli by možnost vidět vše. Atmosféra, kterou se povedlo účinkujícím vytvořit, diváky vtáhla do děje, komické situace zafungovaly v plném rozsahu a divácký ohlas byl velmi pozitivní. Není proto divu, že se divadlo T.E.J.P. v roce 2022 vrátilo zpět na Starou plovárnu do Jihlavy a v sérii letních divadelních projektů má i do budoucna v plánu pokračovat.

Závěr

Letní divadelní projekty pořádané divadlem T.E.J.P. dlouhodobě obohacují kulturní dění v kraji Vysočina. Do regionu zvyklého na spíše klasický formát divadla přináší formáty nové, o které jeví zájem stále více lidí. Zacílení na mladého diváka považuji za zásadní a osobně jsem ráda, že se projektů podobného typu aktivně účastní všechny věkové skupiny. Za největší pozitivum těchto projektů považuji výchovný a vzdělávací dopad na děti a dospívající, kteří si během nich osvojují nové schopnosti a dovednosti důležité nejen na poli divadla, ale i v běžném životě. Jedná se o rozvoj kreativního a kritického myšlení jedince, rozvoj schopnosti práce ve skupině, rozvoj představivosti a imaginace, tělesné zdatnosti a v neposlední řadě prohloubení dovedností mimoverbální komunikace. Letní divadelní projekty skýtají možnost se na čtrnáct dní vymanit z povinností každodenního života, možnost zastavit se a na čas vypustit svoje starosti, strávit čas v přírodě, upnout svou pozornost na jedno téma a toto téma sdílet s úzkou skupinou lidí. To v dnešní moderní a zrychlené době považuji za velmi přínosné pro kohokoli. Pro mě byl tento projekt obohacujícím zážitkem, který se bude dále promítat do mé tvorby a divadelního i pedagogického smýšlení.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- PÖRTNER, Paul. Předmluva. In: PÖRTNER, Paul. *Experimentální divadlo*. Praha: Orbis, 1965, s. 7. ISBN 11-019-65
- HOFFMANN, František. *Listy a obrazy z minulosti Jihlavy: od počátků do roku 1848*. Vyd. 1. Ilustroval Gustav KRUM. Jihlava: EKON, 1999. ISBN 80-902743-0-7

Elektronické zdroje

- SIKORA, Roman. Divadlo T.E.J.P. předvede v Praze, co zjistil Armstrong na Měsíci. *Deník Referendum* [online]. 2010, 10.3.2010 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/5905-divadlo-tejp-predvede-v-praze-co-zjistil-armstrong-na-mesici>
- O nás. *V.O.S.A. Theatre* [online]. 2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: <https://vosatheatre.cz/o-nas/>
- BRTNICKÁ, Dagmar. De Facto Mimo (z historie souboru). *Databáze českého amatérského divadla* [online]. b.r. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=7374>
- Příspěvatelé Wikipedie, *Petr Píša* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2023, Datum poslední revize 6. 03. 2023, 20:07 UTC, [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Petr_P%C3%AD%C5%A1a&oldid=22522061
- O divadle. *Continuo Theatre* [online]. b.r. [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: https://www.continuo.cz/o_divadle/
- On Air. *Databáze tance* [online]. Taneční aktuality [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.databazetance.cz/on-air-1613/>
- VÁCHA, Petr. T.E.J.P. a Continuo aneb Mystérium cirkusu. *NEKULTURA.CZ* [online]. 2007 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: <http://www.nekultura.cz/divadlo-recenze/t-e-j-p-a-continuo-aneb-mysterium-cirkusu.html>
- Také druhý ročník festivalu Mimo 2007 bude plný divadla. *Havlickobrodsky.denik.cz* [online]. 2007 [cit. 2023-06-13]. Dostupné z: https://havlickobrodsky.denik.cz/kultura_region/20070829_hb_druhy_rocnik.html
- DIOD: O nás. *Diod.cz* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://diod.cz/o-nas/>
- Trenérský tým. *Taneční škola NART DANCE SCHOOL* [online]. © 2017-2023 [cit. 2023-06-25]. Dostupné z: <https://www.nartdanceschool.cz/trenersky-tym/>

Osobní rozhovory

- ŠKRDLA, Jakub, herec a principál divadla T.E.J.P. [audionahrávka, MP3]. Jihlava, 10. 6. 2023
- JURÁŠ, Jiří, režisér, herec a principál divadla V.O.S.A. Theatre. [audionahrávka, MP3]. Vanov, 15. 4. 2023

Obrazová dokumentace

- Obrázek 1: 2021 Vanov – Divodvůr, Osobní archiv BcA. Jana Fuchse
- Obrázek 2: 2021 Vanov – Divodvůr, Osobní archiv BcA. Jana Fuchse
- Obrázek 3: 2021 Vanov – Divodvůr, Osobní archiv BcA. Jana Fuchse

